

Monumentnummer*: 523133

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82859/18

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Culemborg	Culemborg	Gelderland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Culemborg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Culemborg	O			276

Omschrijving**

Inleiding

De T-BOERDERIJ met middenlangsdeel, BAKHUIS en TUINHEK, HUIZE DE SLEUTEL, is gebouwd in 1885 in opdracht van A. van Everdingen, die oorspronkelijk een boerderij aan de Beusichemse dijk bewoonde. Nadat deze echter door brand werd verwoest, bouwde van Everdingen een nieuwe boerderij in de polder meer landinwaarts. De boerderij bestond van fruitteelt en melkkoeien.

De boerderij behoort tot de hallenhuisgroep en is van het middenlangsdeeltipe. De boerderij bestaat uit een voorhuis, een middenhuis en een bedrijfsgedeelte met een Betuwse hooisteek. Het bedrijfsgedeelte is vermoedelijk later gebouwd of verbouwd en van een gebroken kap voorzien. Rechts van het bedrijfsgedeelte staat een bakhuis dat door middel van een later gebouwd tussenlid met de boerderij is verbonden. Het bakhuis heeft aan de achterzijde een uitbouw met lessenaarsdak, die niet voor bescherming in aanmerking komt. Tegen de linker zijgevel van het bedrijfsgedeelte is later een schuur gezet, die eveneens niet voor bescherming in aanmerking komt.

De boerderij is gelegen aan de Lange Dreef op de hoek met de Hondwijk, ten oosten van de historische stadskern van Culemborg. Aan de Hondwijk bevindt zich een smeedijzeren sierhek, dat toegang geeft tot de voortuin van de boerderij.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De boerderij heeft op een rechthoekig grondplan achtereenvolgens een voorhuis, een middenhuis en een bedrijfsgedeelte met drie gebintvakken. Het voorhuis is deels onderkelderd en heeft twee bouwlagen en een zolder onder een zadeldak. Het middenhuis heeft een bouwlaag en een zolderverdieping onder het dak van het bedrijfsgedeelte, dat ter plekke van het middenhuis iets minder ver doorloopt en is voorzien van twee later aangebrachte dakkapellen. Het bedrijfsgedeelte heeft een afgewolfd mansardedak met hooisteek. Onder het wolfseind is de hooisteek afgekapd door verticale houten delen met een geschulpte rand aan de onderzijde. Het bakhuis heeft een zadeldak. De daken zijn gedekt met gesmoorde Hollandse pannen.

De boerderij is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde rode baksteen en heeft een gepleisterde, grijs geschilderde plint. De zijgevels van het voorhuis zijn tuitgevels met schouderstukken en schoorstenen op de top. De vensters van het voorhuis zijn segmentboogvormig afgesloten en voorzien van T-schuiframen en luiken. De vensters van het middenhuis zijn recht gesloten met strekken en hebben T-schuiframen met tweeruits bovenlichten en luiken.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is vijf assen breed. In het midden bevindt zich de ingangspartij, die bestaat uit een paneeldeur in een kozijn met een geprofileerd kalf en een getoogd bovenlicht, hardstenen neuten en onderdorpel in een neoclassicistische omlijsting van houten pilasters op hardstenen basementen en een hoofdgestel met een rozet en twee velden met de opschriften: 'HUIZE DE' en 'SLEUTEL'. Voor de deur ligt een granito stoep. De deur wordt aan beide zijden geflankeerd door twee vensters. In de tweede bouwlaag bevinden zich vijf vensters, die minder hoog zijn dan de vensters beneden. De voorgevel wordt afgesloten door een hoofdgestel, bestaande uit een fries met architraaflijst en een geprofileerde kroonlijst.

De LINKER ZIJGEVEL heeft in de eerste en de tweede bouwlaag van het voorhuis twee vensters en in de eerste bouwlaag van het middenhuis één venster. In de plint bevinden zich drie keldervensters. De linker zijgevel van het bedrijfsgedeelte heeft later aangebrachte betonnen stalramen.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft in de eerste en de tweede bouwlaag van het voorhuis twee vensters en in de eerste bouwlaag van het middenhuis twee vensters. De rechter zijgevel van het bedrijfsgedeelte heeft later aangebrachte betonnen stalramen.

De symmetrisch ingedeelde ACHTERGEVEL heeft een korfboogvormig afgesloten deel deur, die aan weerszijden wordt geflankeerd door achtereenvolgens een zevenruits gietijzeren rondboog stalraam met vorktracering en een rondboogstal deur. Boven de deel deur bevindt zich een rondboog hooiluik, dat aan weerszijden wordt geflankeerd door een getoogd negenruits gietijzeren raam.

Het BAKHUIS heeft aan de voor- en de achterzijde een tuitgevel met vlechtingen en staafankers. De voorgevel heeft een T-schuifraam, de achtergevel is deels doorgebroken ten behoeve van de aanbouw. De rechter zijgevel heeft een zesruits schuifraam. Het één deur brede tussenlid heeft aan de voorzijde een deur en aan de achterzijde een venster.

De indeling van het INTERIEUR van het voorhuis en het middenhuis resp. een middengang met kamers aan weerszijden en de keuken is bewaard gebleven. Tevens zijn oorspronkelijke interieurelementen bewaard gebleven zoals de gang- en keukenvloer met gekleurde patroontegels, balkenplafonds in de kamers, gang en keuken, een houten schoorsteenmantel in de linker voorkamer en een reconstructie daarvan in de rechter voorkamer, een muurkast met glasdeurtjes in de keuken en deels gehoute paneeldeuren in geprofileerde omlijsting in de gehele eerste bouwlaag. Het bedrijfsgedeelte heeft drie gebintvakken en ankerbalkgebinten.

Het smeedijzeren TUINHEK aan de Hondijk bestaat uit een dubbel draaihek tussen geornamenteerde smeedijzeren hekposten. De draaiende delen lopen naar het midden toe op en zijn evenals de hekposten voorzien van Franse lilies.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

T-BOERDERIJ met middenlangsdeel, BAKHUIS en TUINHEK, HUIZE DE SLEUTEL, uit 1885.

- Van architectuurhistorische waarde als een goed en redelijk gaaf voorbeeld in ex- en interieur van een grote T-boerderij uit het laatste kwart van de 19de eeuw.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante ligging in de polder ten oosten van Culemborg.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming welke verbonden is met een economische ontwikkeling namelijk de uitbreiding van de fruitteelt en de opkomst van de fruitverwerkende industrie in de Betuwe in het laatste kwart van de 19de eeuw.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument